

सहिद

SAHID WEEKLY साप्ताहिक

जि.प्र.का.दर्ता नं ५८/२०६३

बालबालिकाको कुरा सुनौं,
बाल दुर्व्यवहार अन्त्य गरौं ।

नेपाल सरकार
सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालय
सूचना विभाग

वर्ष १४, अंक ५, पृष्ठ-६ ने.सं. ११३७ बछला श्व. दशमी, वि. सं. २०७४ बैशाख २२ गते शुक्रबार MAY 2017 मूल्य रु. ५।-

तीनवटै प्रदेशका नपा र गापाला उम्मेदवारी दरखास्त कीर्तिपुरमा नेमकिपाका हरिकुमार मेयर र कविता उपमेयर

मेयर: हरिकुमार महर्जन

काठमाडौँ। बैशाख ३१ गते हुने स्थानीय तहको निर्वाचनका निमित्त नेपाल मजदुर किसान पार्टीले देशका विभिन्न महानगर, उपमहानगर, नगरपालिका र गाउँपालिकाहरूमा मंगलबार उम्मेदवारी दिएको छ।

पार्टीले कीर्तिपुर नगरपालिकामा मेयर पदमा हरिकुमार महर्जन र उपमेयरमा कविता महर्जनले उम्मेदवारी दिएका छन् भने भक्तपुर नगरपालिकाको प्रमुख पदमा पार्टी केन्द्रीय सचिव सुनिल प्रजापति र उपप्रमुखमा रजनी जोशी श्रेष्ठलाई उम्मेदवार बनाएको छ।

त्यस्तै भक्तपुरकै

चाँगुनारायण नगरपालिकामा प्रमुखमा न्हच्छेभक्त फौज र उपप्रमुखमा गीता काफ्लेलाई उम्मेदवार उठाएको छ।

भक्तपुर जिल्लाकै सूर्यविनायक नगरपालिकाको प्रमुखमा मनशोभा त्वाती र उपप्रमुखमा महेन्द्र बखुन्डे पार्टीको उम्मेदवार बन्नुभएको छ।

मध्यपुर थिमी नगरपालिकाको उपप्रमुखमा नेमकिपाले केदार खड्कालाई उम्मेदवार बनाएको छ।

पार्टीले काठमाडौँ महानगरपालिकाको प्रमुखमा

कुलनारायण डंगोल र उपप्रमुखमा मनदेवी श्रेष्ठलाई उम्मेदवार बनाएको छ।

काठमाडौँकै टोखा नगरपालिकाको प्रमुखमा मदन श्रेष्ठ र उपप्रमुखमा रेविना डंगोल, तारकेश्वर नगरपालिकाको प्रमुखमा सनकमान महर्जन र उपप्रमुखमा विष्णुमाया महर्जन, चन्द्रागिरी नगरपालिकाको प्रमुखमा गुणदास महर्जन र उपप्रमुखमा श्रृजा थापामगरले पार्टीको तर्फबाट उम्मेदवारी दिनुभएको छ। त्यस्तै ललितपुर महानगरपालिकाको प्रमुखमा

उपमेयर: कविता महर्जन

राजेन्द्रमान श्रेष्ठ र उपप्रमुखमा रिमा महर्जन तथा गोदावरी नगरपालिकाको प्रमुखमा सूर्यलक्ष्मी प्रजापतिलाई प्रमुख पदको उम्मेदवार बनाएको छ।

चितवनको भरतपुर नगरपालिकाको प्रमुख पदमा रविनकुमार प्रधानले नेमकिपाको उम्मेदवारी दिनुभएको छ। चितवनकै कालिका नगरपालिकाको प्रमुखमा ज्ञानेन्द्र प्रजा, रत्ननगर नगरपालिका प्रमुखमा मोहनबहादुर प्रजा र इच्छाकामना गाउँपालिका अध्यक्षमा पदम थापामगरलाई

क्रमशः पृष्ठ ६ मा

मतदानका दिन सार्वजनिक विदा

काठमाडौँ। सरकारले पहिलो चरणमा स्थानीय तहको निर्वाचन हुने क्षेत्रमा बैशाख ३१ गते सार्वजनिक विदा दिने निर्णय गरेको छ।

बिहीबार बसेको मन्त्रिपरिषद् बैठकले निर्वाचन आयोगको सिफारिस अनुसार मतदानको दिन बैशाख ३१ गते सार्वजनिक विदा दिने निर्णय गरेको हो।

साथै बैशाख २५ गतेदेखि ३१ गतेसम्म पहिलो

चरणको चुनाव हुने जिल्लाहरूमा शैक्षिक संस्थाहरूमा विदा दिने निर्णय गरेको छ।

विष्णु उर्फ 'नारायण' प्रहरी हिरासतमा

कीर्तिपुर। 'स्थानीय तह निर्वाचन खारेज गर' आवाज निकाल्दै आएको नेकपा माओवादी (क्रान्तिकारी) विप्लवका स्थानीय नेता विष्णु महर्जन (नारायण)लाई बिहीबार प्रहरीले नियन्त्रणमा लिएको छ।

बिहीबार दिउँसो नयाँबजार हायस बसपार्क अगाडिको चिया पसलबाट कीर्तिपुर प्रहरीले नियन्त्रणमा लिई महानगरीय प्रहरी परिसर टेकुमा पुर्‍याएको छ।

नीजलाई अब चुनाव

पछि मात्र छाडिने प्रहरी स्रोतले बताएको छ।

कीर्तिपुरमा १५ जना मेयर, ८ जना उपमेयर ५२ जनाको लागि २६४ उम्मेदवार

कीर्तिपुर। स्थानीय तह निर्वाचन २०७४ मा कीर्तिपुर नगरपालिकामा मेयर पदका लागि १५ जना उम्मेदवारले दरखास्त दिएका छन्। राजनैतिक दलका तर्फबाट ९ जना र स्वतन्त्र ६ जना उम्मेदवार रहेका छन् भने उपमेयरमा ७ जना राजनैतिक दलतर्फबाट छन् भने १ जना स्वतन्त्र उम्मेदवार रहेको छ।

कीर्तिपुरका मेयर र उपमेयर १० वटा वडामा वडा

अध्यक्ष र सदस्यसहित ५२ जना निर्वाचित हुनेछन्।

५२ जना निर्वाचित हुनेमा उम्मेदवारको संख्या सबै गरेर २६४ जना खडा भएको छ। चन्द्रागिरी नपामा ७७ जना निर्वाचित हुनुपर्नेमा ३९८ जना, दक्षिणकाली नपामा ४७ जनामा १९९ जना, तारकेश्वरमा ३०७ जनाले, नागार्जुनमा २६६ जना, शंखरापुरमा ४७ जना निर्वाचित हुनुपर्नेमा २०९ जना, गोकर्णेश्वरमा ४७ जनामा २०७ जना, कागेश्वरी

मनहरा ९७ जनामा ३०७ जनाले र टोखा नपामा ५७ जना जनप्रतिनिधिमार्फत २६८ जना, बुढानिलकण्ठमा ६७ जनामा २९३ जनाले उम्मेदवारी दर्ता गराएका थिए।

कीर्तिपुर नपामा सरस्वती परियार निर्विरोध निर्वाचित

स्थानीय तह निर्वाचन २०७४ मा दलित महिला अनिवार्य उम्मेदवार बन्नुपर्ने संवैधानिक व्यवस्थाले कति वडामा निर्विरोध

र कतै उम्मेदवार खाली छन्।

कीर्तिपुर नगरपालिकामा १० वटै वडा मध्ये ८ नं. वडामा सरस्वती परियार एकलै उम्मेदवार दरखास्त भएपछि निर्विरोध निर्वाचित भएकी हुन्। कीर्तिपुरका सबै वडामा दलित महिला नभएपछि धेरै वडामा खाली पनि छन्।

निर्विरोध निर्वाचित परियार नेकपा एमालेतर्फबाट उम्मेदवार बन्नुभएको हो।

स्वतन्त्र उम्मेदवार परिचयात्मक कार्यक्रम

कीर्तिपुर। स्वतन्त्र उम्मेदवारहरूको पनि छुट्टै प्यानल खडा गरी चुनावी मैदानमा उत्रेका छन्। कीर्तिपुर नपा वडा नं. ८ का युवाहरूले अध्यक्ष सहित चार जनाको स्वतन्त्र उम्मेदवारको दरखास्त दिएका छन्। ती स्वतन्त्र उम्मेदवारहरूले बिहीबार ढोकासी विचा गुठी सार्वजनिक भवनमा परिचयात्मक कार्यक्रम गरेको थियो।

स्वतन्त्र उम्मेदवारहरूमा अध्यक्षमा सुनिल महर्जन,

सदस्यहरूमा चन्दन महर्जन, नानी महर्जन र नरेन्द्र महर्जनले उम्मेदवारी दिएका हुन्।

“भन्फट मुक्त स्वच्छ प्रशासन, जनसेवामा हाम्रो समर्पण” भन्ने मूल नाराका साथ चुनावी मैदानमा होमिएका युवाहरूलाई स्थानीय वडावासीले साथ दिने प्रतिबद्धता व्यक्त गरेका छन्।

स्थानीय सहभागीहरूले एमाले, काँग्रेस, माओवादी पार्टी जस्ता देशलाई बर्बाद पारेको

चर्चा पनि भएको एक सहभागीले

सहिदलाई बताएको छ।

य र त

ऐतिहासिक जनअन्दोलन २०८६ चैत्र २० गते शहादत अमर सहिद

लनबहादुर महर्जन
वि.सं. २००६ माघ

हिराकाजी महर्जन
वि.सं. २०१७ माघ

राजमान माली
वि.सं. २०२५ मंसिर

राजेन्द्र महर्जन
वि.सं. २०३० चैत्र

सहिद साप्ताहिक

वर्ष १४, अंक ५, २०७४ बैशाख २२ गते शुक्रबार

शंखापुर प्रकाशन समूहको लागि

सम्पादक/प्रकाशक: नारायण महर्जन

कम्प्यूटर टाइप/सेटिङ्ग: सहिद डेक्सटप

सम्पर्क कार्यालय: जहुँ हिटी युवा क्लब - ११

पाँगा, कीर्तिपुर, फोन नं. ४३३०५८३, ९८४१४३६०२२

E-mail:- kipushahid@hotmail.com

kipushahid@gmail.com

www.kipushahid.blogspot.com

मुद्रण : शर्मिला प्रिन्टर्स, डल्लु, काठमाडौं

सम्पादकीय...

हाम्रो होइन राम्रो चुनौ

नेपालको राजनीतिमा सृजना भएको “मेरो र हाम्रो” को वितृष्णालाई चुनौती दिन अब स्थानीय तहमा राम्रोलाई चुनौ ।

२० वर्षपछि हुन गइरहेको स्थानीय तह निर्वाचन यही बैशाख ३१ गते हुँदैछ । राजनीतिज्ञदेखि सर्वसाधारणसम्म चुनाव नजिकै गर्दा चुनावको माहोल बन्दै आइरहेको छ ।

स्थानीय तह जनप्रतिनिधिविहिनपछि स्थानीय विकास कछुवा गतिमा थियो । बजेट फ्रिज हुन्थ्यो । सर्वदलीयदेखि कर्मचारीसम्म बजेट सिलिङ्ग प्रभावित हुन्थ्यो र भयो ।

जसले बढी बजेट लग्न खोज्यो, उसैले आफ्नो मै हुँ ठान्ने प्रवृत्ति पनि देखियो ।

मनपरी तन्त्रले उच्च रुप लिएपछि सर्वदलीय संयन्त्रमा ब्रेक लगायो । सिस्नु रोपेर तुलसी उम्रिदैन । जनतालाई छलकपट गर्ने, भ्रम फैलाउने, प्रतिबद्धता राम्रो देखाउने कार्यान्वयन फितलो र शुन्य जसले गर्दा सर्वसाधारण आजित थिए ।

अब स्थानीय तहको पहिलो चरणको निर्वाचनमा सबैदल होमिरहेका छन् । आ-आफ्नै उम्मेदवार दिइरहेको छन् । उम्मेदवार छान्ने श्रेय मतदाताहरूमा छ । मतदाताहरूले अब जित्नेलाई भोट, भोजलाई भोट, पैसालाई भोट, टि-सर्ट र क्यापलाई भोट, मोबाइल र पेट्रोललाई भोट, आफन्त र नातालाई भोट अब त्यागनुपर्दछ । जसले राजनीतिक बेइमान मात्र होइन जनजिविका समेत कठोर बनाइदिएको छ । त्यसैले अब असल नेतृत्व चयनको लागि मेरो र हाम्रो होइन राम्रोलाई चुन्ने बेला आएको छ ।

वि.सं २०७३ को अन्त्यमा नेपाली काँग्रेसले पार्टी केन्द्रीय कार्यसमितिको माइन्सुटमा सर्वोच्च अदालतको प्रहरी प्रमुखसम्बन्धी आदेशका सन्दर्भमा ‘कार्यकारीको क्षेत्राधिकारमाथि न्यायपालिकाले हस्तक्षेप गरेको’ भन्दै भर्त्सनायोग्य निर्णय लेखियो । देशको सबैभन्दा ठूलो र पुरानो पार्टीको केन्द्रीय समितिको निर्णय पुस्तिकामा न्यायपालिकाको भर्त्सना गरेर निर्णय लेखिनु, त्यो पनि स्वतन्त्र न्यायपालिकाको हिमायती युरोपेली विश्वविद्यालयको डिग्री हासिल गरेका सभापति शेरबहादुर देउवाले त्यसको अगुवाई गर्नु आफैमा आश्चर्यजनक छ ।

त्यसभन्दा दुई कदम अगाडि बढेर काँग्रेस महामन्त्री डा. शशांक कोइरालाले न्यायपालिकालाई संसदको मातहतमा नराखेर गल्ती गरियो भन्ने अभिव्यक्ति दिनुभयो । डा. कोइराला त्यही न्यायपालिकाको बारेमा यति कडा टिप्पणी गरिरहेका थिए, जुन न्यायपालिकाले उनका पिता बीपीको प्राणरक्षा गरेको थियो । उनले स्वयं एक किशोरका रूपमा पिताजीको जीवन रक्षाका लागि न्यायालयसँग त्यसबेला कति भरोसा गरेका थिए होलान् ? उनका काका गिरिजाप्रसादले शाहीकालमा सर्वोच्च अदालतलाई ‘नारायणहिटीमा सारे हुन्छ’ भन्दै त्यस्तै कडा अभिव्यक्ति दिएका थिए । जसमाथि अदालतको अपहेलनाको मुद्दा पनि चल्थ्यो, तर ठहर भएन । काँग्रेस न्यायालयप्रति पूर्वाग्रही छ वा न्यायालय काँग्रेससँग कठोर छ । काँग्रेस धारका वकिल यसबारेमा सार्वजनिक बहसमा उत्र्ने हिम्मत गर्दैनन् । एकै समयमा अदालत र पार्टीको चाकडी गर्नुपर्ने दोहोरो अभिनयमा बाँच्न विवस छन् ती विद्वानहरू । दुई दसक अगाडि सर्वोच्च अदालतको आदेशका विरुद्ध सडकमा आन्दोलन गर्ने तात्कालिन एमाले युवा आज आफूलाई स्वतन्त्र न्यायपालिकाको पहेरदार भनिरहेको यिनै आँखाले देख्नुपरेको छ । संविधान निर्माण प्रक्रियामा ठीक पाँच वर्षअघि न्यायपालिकालाई संसद मातहतमा राख्नुपर्छ भन्ने तात्कालीन एमाओवादी शान्तिप्रक्रियाका बारेमा न्यायालयले लिएको कठोर र पूर्वाग्रही नीतिको चपेटामा परेको छ । आजको औसत माओवादी कार्यकर्ता न्यायालयदेखि तर्सन्छ, सकेसम्म उ अदालती विवादमा फस्न चाहँदैन ।

परम्परा र परिवर्तनको अन्तरद्वन्द्वमा न्यायालय हमेशा परम्परावादी धारमा उभियो समाज, राजनीति, संसद र कार्यपालिकाले परिवर्तन खोजिरहेको बेला न्यायपालिका पुरानो कित्तामा उभिएर समानान्तर सत्ता चलाएको सायदै धेरैलाई मन परेको छैन । तर बोल्ने हिम्मत कोसँग छ ? थोरै तलमाथि परे मानहानी सहनुपर्छ, त्यसैले धेरैलाई भ्रम पर्छ, अदालतका बारेमा नबोलेकै बेस । पछिल्लोपटक न्यायपालिकाको बारेमा केही सार्वजनिक बहसको थालनी भएको छ । सायद रणनीतिक रूपमा सर्वोच्च अदालतको नेतृत्व आफूमाथि उठेका प्रश्नको जवाफ दिनेगरी आफ्ना पूर्व र बहालवाला न्यायाधीशलाई यो मोर्चामा उतारिरहेको छ । पूर्वन्यायाधीश गौरीबहादुर कार्की र बहालवाला न्यायाधीश विनोदमोहन आचार्यको लेखमार्फत व्यक्त धारणाको अधिवक्ता माधव बस्नेतले दिनुभएको जवाफले यो बहस थप पेचिलो भएको छ । पत्तिकार पनि उक्त बहसमा सामेल हुनु आफ्नो धर्म सम्झन्छ ।

को कति पानीमाथि ? एकथरी भ्रममा बाँच्नेहरूका लागि नेपालमा प्रधानन्यायाधीशका रूपमा कल्याण श्रेष्ठको उदय विश्वनाथ उपाध्यायको पछिल्लो र सबैभन्दा सशक्त कडी थियो भन्ने बुझाइ छ । तर जब हामी तथ्य हेर्दै जान्छौं र त्यसले हामीलाई फरक निष्कर्षमा पुर्‍याउँछ । विश्वनाथ नेपाली न्यायपालिकाका एक बिरलिकोटीका न्यायाधीश हुनुहुन्थ्यो । आफैले मस्यौदा गरेको संविधानको आफै व्याख्या गर्न पाउने एक यस्ता भाग्यमानी न्यायाधीश हुनुहुन्थ्यो, जस्तो अमेरिकामा जोन मार्सल थिए । विश्वनाथमा एउटा अद्वितीय किसिमको न्यायिक समझदारी थियो ।

पत्तिकार उहाँको भदौ १२ को विवादास्पद फैसलाको आलोचना गर्ने व्यक्तियोग्यको एक हो । तथापि एउटा न्यायाधीशका रूपमा विश्वनाथको स्थान सम्माननीय नै छ । त्यसपछिका धेरै प्रधानन्यायाधीश मात्र पदका सम्माननीय छन् । जसले न्यायिक स्वतन्त्रता, निष्पक्षता, तटस्थता र निर्भिकता बुझ्ने थिएनन् वा तीनले बारबार त्यसमा सम्झौता गरेका थिए । कल्याण श्रेष्ठ प्रधानन्यायाधीश हुँदा रणनीतिक रूपमा सयौं दोहोर्‍याई पाउँ मुद्दाको निर्णयपूर्वक घाँटी रेटियो । मुद्दाको संख्या घटाएर उहाँ महान् न्यायाधीश हुनुभएको हो भने पत्तिकारको भन्नु केही छैन । अन्यथा बेन्चमा वकिलहरूलाई कम इन्टरटेन गर्ने र विषय वस्तु छिटो-छिटो बुझ्न

सक्छु भन्ने मनोरोगले उहाँको क्षमतालाई हास गरिरहेको थियो । उहाँको चटकीपनको सिकार नेपालको न्यायालय वर्षौं हुनुपर्नेछ । उहाँले सर्वोच्च अदालतमा नियुक्त गरेका उत्तराधिकारी र भविष्यमा पालो कुरिरहेका माननीयहरूलाई हामीले भेल्लु जो छँदैछ । उहाँका सबै फैसलाहरूको पुनरावलोकनको निस्सा नदिने गरी जेठ २४ भित्रै कामकारबाही सकियो भने कम्तीमा पत्तिकार आश्चर्यचकित हुने छैन ।

सम्माननीय सुशीला कार्कीको पालामा उच्च अदालतको न्यायाधीश नियुक्ति, लोकमानसिंह कार्कीको नियुक्ति बदर र प्रहरी प्रमुख विवादको विषयलाई उहाँको सक्षमताका रूपमा जेठ २४ आसपासमा केही टिप्पणी प्रकाशित हुनेछन् । त्यो त्यति आश्चर्यको विषय भएन, आश्चर्य त के हो भने उहाँमा प्रधानन्यायाधीशका रूपमा न्यायिक समझदारी, सक्षमता, तटस्थता, संविधानवाद र शक्ति पृथकीकरण जस्ता अवधारणागत विषयमा वैचारिक अन्यौल कायम छ । उहाँ कुनै मुद्दामा ‘रेडिकल’ केहीमा ‘डम्प्याटिक’ र केहीमा ‘एनर्किस्ट’ देखिनुहुन्छ । सबैभन्दा टिप्पणीयोग्य विषय यो हो कि उहाँले आफ्नो पालामा सर्वोच्च अदालतमै गुट चलाउनुभयो ।

महत्त्वपूर्ण मुद्दामा उहाँले आफ्ना वरिष्ठ न्यायाधीशलाई पाखा लगाएर बेन्च तोक्नुभयो (उदाहरणका रूपमा न्यायाधीशहरू गोपाल पराजुली, दीपकराज जोशी र चोलेन्द्र शमशेरलाई महत्त्वपूर्ण राष्ट्रिय चासोका मुद्दामा बेन्च नतोकिनु) । आफ्ना वरिष्ठ सहकर्मीप्रतिको प्रधानन्यायाधीशको अविश्वास र पूर्वाग्रहले उहाँको कार्यकाललाई एउटा गुटको प्रधानन्यायाधीशमा बदलेको दुःखान्त इतिहास समयक्रममा लेखिनेछ । पछिल्ला प्रधानन्यायाधीशहरूबाट कम्तीमा पनि आफ्ना सहकर्मीप्रति यति घोर अविश्वास हुने छैन भन्ने आशा गर्न सकिन्छ ।

जुडिसियल पोलिटिक्स

अदालत र सेना प्रायः परम्परागत धारमा उभिँदा आनन्द मान्ने प्रकृतिका हुन्छन् । राजनीति र समाजले कोर्स परिवर्तन गरेका बेला यी निकाय परिवर्तनको पक्षमा नउभिँदा मुख्य अङ्गीच द्वन्द्व बढ्छ । भारी विवादका बीचमा पनि खिलराज रेग्मीले निर्वाचन सम्पन्न गराउनुभयो, त्यो प्रशंसायोग्य काम भयो, तथापि एउटा प्रधानन्यायाधीश मन्त्रिपरिषद् अध्यक्ष भएसँगै नेपालमा सत्ता परिवर्तनको खेलमा हमेशा

न्यायालय पनि एउटा ‘कि एक्टर’ हो भन्ने कुरा तय नै भयो । त्यसैले हरेक प्रधानन्यायाधीश बेन्चबाट वा बेन्चबाहिरबाट कार्यकारी र संसदसँग सिगौरी खेल चान्छ । संक्रमणकालका जटिलतामा सहयोगी हुनुपर्ने न्यायालय नै खेलाडी भइदिएपछि न्यायपालिकीय राजनीति विस्तार हुने नै भयो । जसले स्वतन्त्र न्यायपालिकाको अवधारणाको खिल्ली उडाउँछ । त्यसमाथि पार्टी राजनीतिमा सक्रिय व्यक्तिलाई दलीय भागबन्डामा न्यायाधीश बनाएपछि न्यायाधीशहरूले फैसलाबाट राजनीति गर्ने नै भए । यसका लागि न्यायपालिकामात्रै जिम्मेवार छैन, कोटा, कमिसन, सम्बन्ध र शक्तिको दुरुपयोगबाट कार्यकर्तालाई न्यायाधीश बनाउने पार्टी र नेताहरू उत्तिकै जिम्मेवार छन् । आफ्ना निश्चित स्वार्थका आडमा उच्च अदालतको न्यायाधीश नियुक्तिमा शेरबहादुर देउवाको भूमिका स्वीकार्ने न्यायालयको नेतृत्वले प्रहरी प्रमुख नियुक्तिमा देउवा वा प्रधानमन्त्री प्रचण्डसँग टक्कर लिनु कुनै सैद्धान्तिक असहमति नभई ‘जुडिसियल पोलिटिक्स’ को एउटा भद्दा दाउपेच हो । त्यो दाउपेचमा न्यायपालिका दुई कदम अगाडि सरेर एक कदम पछाडि हटेको छ ।

आखिरी

राज्य व्यवस्थाको एउटा अंगका रूपमा हामी संविधान र कानूनद्वारा बाँधिएका छौं । हाम्रा अधिकार र भूमिका सीमित छन्, संविधानको व्याख्या गर्ने अधिकारले हामीलाई अरू निकायभन्दा असीमित शक्ति दिएको पनि होइन भन्ने गरी न्यायालयलाई ‘रियलाइजेसन’ हुनु जरुरी छ । प्रस्तुत लेखको शुभारम्भमै डा. शशांकको अभिव्यक्तिलाई यस अर्थमा जोड दिन खोजिएको हो कि उहाँ स्वयं परम्परावादी शक्तिले रुचाएकामध्येको एक सम्भावित भावी प्रधानमन्त्री हुन् र न्यायालय पनि त्यही धारको प्रतिनिधित्व गर्दछ । आजको न्यायालयको भूमिकाबारे प्रगतिशील, क्रान्तिकारी, परिवर्तनकारी शक्तिहरूमात्रै आलोचक छैनन् स्वयं परम्परावादी शक्ति पनि कठोर आलोचक छन् ।

त्यो नै न्यायपालिकाका लागि बढी खतरा छ । त्यसो भए न्यायालय कसको पक्षमा छ ? यो खोजीनीतिको प्रश्न हो, अध्ययन र बहस यसैमा हुन जरुरी छ, अहिलेलाई यति मात्र भन्न सकिन्छ कि, न्यायालय तीव्र वैचारिक संकटको भूमरिमा रन्थनिएको छ र यसका फैसलामा सैद्धान्तिक दिवालियापन भल्किरहेको देख्न सकिन्छ ।

मेरो बुभाईमा नेमकिपाको घोषणापत्र

- मनिषा श्रेष्ठ -

अहिले हामी स्थानीय निर्वाचनको चुनावको समयमा छौं । हामी युवावर्ग सचेत हुनु आवश्यक छ । देशी र विदेशी प्रतिक्रियावादीको दबाबले देशमा दुई दशकसम्म स्थानीय निर्वाचनको चुनाव भएन । यसले गर्दा देशमा ठूलो अस्थिरता, अनियमितता र मनपरितन्त्र भित्रियो । दुई दशकपछि बल्ल बैशाख ३१ गते स्थानीय निर्वाचनको चुनावको मिति तोकिएको छ । यदि अहिलेको समयमा हामीले अत्यन्त सचेत भई सही राजनैतिक पार्टी र उम्मेदवारको छनोट गर्न चुक्यौं भने हाम्रो देशको आजको र भोलिको अवस्थामा कुनै फरक हुने छैन ।

अहिलेको समयमा देशमा थुप्रै समस्याहरू छन् । बेरोजगारी, गरिबी, अशिक्षाजस्ता समस्याहरूबाट धेरै जनता पीडित छन् । यी सबैको कारण भनेको पूँजीवादी व्यवस्था र साम्राज्यवाद हो । नेपाल मजदुर किसान पार्टीले स्थापनाकालदेखि नै यसको चर्को विरोध गर्दै आएको छ । जनताको हक र हितलाई ध्यानमा राखी बाग्मती, नारायणी, जनकपुर, भेरी, कर्णाली र सगरमाथाजस्ता अञ्चलमा जनतालाई सचेत पारी

मौलिक र राजनैतिक अधिकारबारे सचेत पारियो ।
वि.सं. २०३६, २०४६, २०६२-६३ का आन्दोलनमा पनि नेपाल मजदुर किसान पार्टीको सक्रिय भूमिका रह्यो । सधैं जनताको पक्षमा काम गर्ने नेमकिपाले संविधान निर्माणको क्रममा पनि पूँजीवादी र समाजवादी संविधानको तुलनात्मक अध्ययन गरी समाजवादी संविधानको सकारात्मक विषयमा संविधानसभा र देशका विभिन्न जिल्लामा जनसभा, प्रदर्शन, अन्तरक्रिया र पत्रकार भेटघाटहरूको माध्यमबाट जनतालाई सचेत बनाउने काम भए । सधैं सत्यको पक्ष लिने र विदेशीहरूले जाल बिछ्याएको डलरमा कहिल्यै नबिक्ने नेमकिपालाई प्रतिक्रियावादीहरूले सहन सकेनन् । उनीहरू डराए । हाम्रा साना तर निकै बोभिला पाइलाहरूलाई रोकनको निम्ति अत्यन्त नसुहाउने सस्तो हतियारको प्रयोग गरे । उनीहरूले थ्रेसहोल्ड अर्थात् मतसीमाको कुरा अगाडि सारे । आफ्नै देश राम्रो होला भनेर डराउने यस्ता पार्टीहरूलाई हाम्रो अमूल्य मत प्रदान गर्नु भन्ने

देशको भविष्य कस्तो होला ? थ्रेसहोल्डको कुरा आउँदा प्रतिक्रियावादीहरू आँखा चिम्लिएर त्यस्ता देशहरूको नाम लिन्छन् जसमा प्रजातन्त्र आएको २-४ शताब्दी भइसक्यो । स्विट्जरल्याण्ड, फिनल्याण्ड, नर्वे, स्वीडेनजस्ता देशलाई उदाहरणको रूपमा ल्याउँदा आफ्नो देशको अवस्था र स्थान भने ध्यानमा राख्न चाहनेनन् । राजनीतिको खास परिभाषा नै थाहा नभएको र आफ्नो व्यक्तिगत स्वार्थको लागि मरिमेटने केही शासक दलहरू र राजनैतिक पार्टीहरूको यो कार्य निकै लज्जास्पद छ ।
त्यसैगरी संविधानमा उल्लेखित अधिकारको सूचीबारे गरिएको टिप्पणी पनि मलाई अहिलेको सन्दर्भमा अत्यन्त आवश्यक एवं सान्दर्भिक लाग्यो । पक्कै पनि अलि सक्षम गाउँ र नगरपालिकालाई दमकल र टिभी सञ्चालन गर्ने अधिकार पाउनुपर्छ । सरकारले आधारभूत र माध्यमिक शिक्षा अधिकार भर्खरै दिइरहेको बेला नेमकिपाले भने ८-१० वर्ष अगाडि नै खवप विश्वविद्यालयको माग राखेको थियो

। यो माग अहिले संसद सचिवालयमा दर्ता भइसकेको छ । अहिलेको संविधानमा आधारभूत स्वास्थ्य र सरसफाइको अधिकार प्रदान गरिएको छ । तर भक्तपुर नगरपालिकाले भने आजभन्दा १०-१२ वर्ष अगाडि नै नगरभित्र दुईवटा स्वास्थ्यकेन्द्र सञ्चालन गर्दै आइरहेको छ ।
गाउँपालिका र नगरपालिकामा नेमकिपाले जोड दिने प्रतिबद्धता दिएका बुँदाहरू अत्यन्त आवश्यक र सान्दर्भिक छन् । संविधानमा भर्खरै उल्लेखित भएका तर नेमकिपाले पहिल्यै ती कुराहरू लागू गरिसकेका उदाहरणहरू प्रशस्तै छन् । यस्तो पार्टीको समर्थन गर्नु म मेरो कर्तव्य ठान्दछु । अहिलेको सन्दर्भमा अत्यन्त आवश्यक कुराहरू जस्तै गाउँपालिकामा सहरको विकास, पैदल यात्री हिँड्ने पेटिसहितको सडक, ढल एवं बसपार्कलगायतको पूर्वाधारको विकास, उपयुक्त सिमा हेरफेरमा नेमकिपाले जोड दिने प्रतिबद्धता दिएको छ ।
त्यसैगरी स्वदेशमा रोजगारी आजको न्यूनतम

आवश्यकता हो । खानेपानीको संरक्षण र स्वस्थ खानेपानीको वितरण पनि प्रशंसनीय प्रतिबद्धता हो । महिला सशक्तीकरणको नारा लगाउने क्रममा आफ्नो सानो बालकको शिक्षा, स्वास्थ्य राम्रो भए-नभएको चिन्ता महिलाहरूलाई परिरहेको हुन्छ । यस्तो अवस्थामा शिशुहरूको उचित पालन-पोषण र आमाहरूको श्रमशक्ति वृद्धि गर्न हरेक गाउँमा र टोलमा शिशु-स्याहार केन्द्र र बालोद्यान स्थापना गर्ने पनि घोषणापत्रमा उल्लेख गरिएको छ । नेपाललाई स्वीट्जरल्याण्ड बनाउने भूटो आश्वासनमा भोट बटुल्ने पार्टीहरू पनि थुप्रै छन् । तर नेमकिपाले हामीसँग भएका वातावरण र संस्कृतिहरूलाई नै उपयोग गरी विकास गर्ने प्रतिबद्धता जनाएको छ । त्यसैगरी गाउँपालिकामा नै साना जलविद्युत परियोजना पनि बनाउने भनिएको छ । त्यसैगरी नगरपालिकामा नेमकिपाले प्राथमिकता दिने विषयहरू पनि अत्यन्त सान्दर्भिक छन् । अहिले प्रदूषणको बिगबिगी भएको बेला घरहरूबाट निस्किएका फोहरहरूलाई उचित व्यवस्थापनको

आवश्यकता वास्तवमै छ । नमूना विद्यालय, विश्वविद्यालयहरू पनि शैक्षिक क्षेत्रका खम्बा बन्न सक्छन् । कुलतबाट बचाउने, कालोबजारी, कृत्रिम अभावजस्ता समस्याहरू सुल्झाउनाले देशको विकास अझ द्रुतगतिमा अधि बढ्न सक्छ ।
३० वर्ष शासन गरेका शासक पार्टीहरूले बहुदलीय प्रजातन्त्रको २७ वर्षमा पालैपालो सरकारको नेतृत्वमा रहेर जनतामाथि शोषण गर्दैछन् र देशलाई परनिर्भर बनाउँदै छन् । यस्तो अवस्थामा साँचो प्रजातन्त्रको अर्थ बुझाउन नेपाल मजदुर किसान पार्टीले ठूलो भूमिका खेल्न सक्छ । अरु पार्टीले आफ्नो सम्पूर्ण उर्जा प्रयोग गरेर देशलाई परनिर्भर बनाइरहेको अवस्थामा नेमकिपाले भने भारतीय एकाधिकार पूँजीको चर्को विरोध गरिरहेको छ । तसर्थ, यदि देशलाई बचाउने हो भने अहिलेको स्थानीय निर्वाचनको चुनावमा नेमकिपालाई अत्याधिक मतले विजयी गराऔं । मादल चिन्हमा मत खसाली जनताको प्रजातन्त्र ल्याउन सबै आफ्नो अमूल्य योगदान दिउं । धन्यवाद ।

नेमकिपाबाट मेयर-उपमेयरका उम्मेदवार कहाँ को ?

काठमाडौँ	ललितपुर	भक्तपुर	काभ्रे	सिन्धुपाल्चोक
काठमाडौँ महानगरपालिका मेयर: कुलनारायण डंगोल उपमेयर: मनदेवी श्रेष्ठ ठोखा नगरपालिका मेयर: मदन श्रेष्ठ उपमेयर: रेविना डंगोल ताकेश्वर नगरपालिका मेयर: सनकमान महर्जन उपमेयर: विष्णुमाया महर्जन चन्द्रागिरी नगरपालिका मेयर: गुणदास महर्जन उपमेयर: श्रृजा थापामगर कीर्तिपुर नगरपालिका मेयर: हरिकुमार महर्जन उपमेयर: कविता महर्जन	ललितपुर महानगरपालिका मेयर: राजेन्द्रमान श्रेष्ठ उपमेयर: रिमा महर्जन गौदावरी नगरपालिका मेयर: सूर्यलक्ष्मी प्रजापति	भक्तपुर नगरपालिका मेयर: सुनिल प्रजापति उपमेयर: रजनी जोशी मध्यपुर नगरपालिका उपमेयर: केदार खड्का चाँगुनारायण नगरपालिका मेयर: न्हुछेभक्त फोजू उपमेयर: गीता काभ्ले गूर्यविनायक नगरपालिका मेयर: मनशोभा त्वाती उपमेयर: महेन्द्र बखुन्दे	बनेपा नगरपालिका मेयर: त्रिरत्न साय्मी उपमेयर: कान्ति अवा धुलिखेल नगरपालिका मेयर: ऋषिराम दुलाल उपमेयर: पुण्यशोभा श्रेष्ठ पाँचखाल नगरपालिका मेयर: धनबहादुर तामाङ उपमेयर: बिन्दा थापा मन्दन देशपुर नगरपालिका मेयर: पूर्णसिं वाइवा उपमेयर: तारा तामाङ चौरी देउराली गाउँपालिका अध्यक्ष: नन्दकुमारी खरेल	बाह्रबिसे नगरपालिका मेयर: सुमन श्रेष्ठ भोटेकोशी गाउँपालिका अध्यक्ष: गंगाप्रसाद श्रेष्ठ लिरांखु ठूलोपाखर गाउँपालिका अध्यक्ष: किरण शाक्य उपाध्यक्ष: मलिका श्रेष्ठ
चितवन	नुवाकोट	दैलेख	सुर्खेत	गुम्ला
भरतपुर महानगरपालिका मेयर: रविन प्रधान कालीका नगरपालिका मेयर: ज्ञानेन्द्र प्रज्ञा रत्ननगर नगरपालिका मेयर: मोहनबहादुर प्रज्ञा इच्छाकामना गाउँपालिका अध्यक्ष: पद्म थापामगर	बिदुर नगरपालिका वडा नं २ अध्यक्ष: राजेन्द्र बस्नेत	चामुण्डा बिन्दारौनी नगरपालिका मेयर: टिकाराम विष्ट उपमेयर: अमृता शाही आठबीस नगरपालिका मेयर: तर्क बडुवाल दुल्लु नगरपालिका मेयर: शिवराज जैसी उपमेयर: सीता शाही नारायण नगरपालिका मेयर: सुरेन्द्र केसी थातीकाँध गाउँपालिका अध्यक्ष: जयवीर थापा उपाध्यक्ष: मीनादेवी शाही गुराँस गाउँपालिका अध्यक्ष: उदयजंग शाही उपाध्यक्ष: पार्वती ओली डुंगेश्वर गाउँपालिका अध्यक्ष: जगत ओली उपाध्यक्ष: गोमा अर्याल भैरवी गाउँपालिका अध्यक्ष: तिलकप्रसाद आचार्य उपाध्यक्ष: ज्ञानेन्द्र कुमारी थापा	वीरेन्द्रनगर नगरपालिका मेयर: शेरबहादुर शाही उपमेयर: बिजुकला राना परुचपुरी नगरपालिका मेयर: धनबहादुर विक धनेन्द्र उपमेयर: विमला कठायत चौकुने गाउँपालिका अध्यक्ष: भीमबहादुर सिजापति उपाध्यक्ष: मात्रिका जैसी बराइताल गाउँपालिका अध्यक्ष: जगत लामिछाने	वन्दननाथ नगरपालिका मेयर: रामलीला बुढा उपमेयर: धनञ्जय फडेरा लिंजा गाउँपालिका अध्यक्ष: पूर्णप्रसाद धिताल उपाध्यक्ष: कृष्णमाया शाही कनकासुन्दरी गाउँपालिका अध्यक्ष: तारा शाही उपाध्यक्ष: माधव काफ्ले तातोपानी गाउँपालिका अध्यक्ष: हस्तबहादुर कुँवर उपाध्यक्ष: लक्ष्मी कठायत पातराशी गाउँपालिका अध्यक्ष: सिंहबहादुर विष्ट उपाध्यक्ष: दिलकेश बोहरा हिमा गाउँपालिका उपाध्यक्ष: विर्वाहादुर रावत तिला गाउँपालिका उपाध्यक्ष तितु योगी गोठीचौर गाउँपालिका अध्यक्ष: राजबहादुर अधिकारी उपाध्यक्ष: धनकन्या उपाध्याय
मुगु	रसकुम	कालिकोट	हुम्ला	सिमिकोट गाउँपालिका
छायानाथ रास नगरपालिका मेयर: रञ्जकला रावल	मुसिकोट नगरपालिका मेयर: भीमकुमारी खड्का	खाडाचक्र नगरपालिका मेयर: रतन शाही उपमेयर: व्युरा कसेरा तिला गुफा नगरपालिका मेयर: कलशा शाही उपमेयर: ऐनबहादुर शाही कालीका गाउँपालिका अध्यक्ष: तारा शाही उपाध्यक्ष: दिपेन्द्र शाही	सिमिकोट गाउँपालिका अध्यक्ष: मुकुन्द रोकाया	
स्रोत: नेमकिपा केन्द्रीय निर्वाचन परिचालन समिति				

सुशीला कार्कीका आधा दर्जन बहुचर्चित फैसला

मात्रिका पौडेल

भ्रष्टाचार मुद्दामा भण्डा हल्लाएरै अदालत पुगेका बहालवाला मन्त्रीदेखि सत्ता राजनीतिका प्रभावशाली नेतासम्मलाई जेल सजाय तोक्ने न्यायाधीशका रूपमा जनतामा स्थापित भएकी सुशीला कार्कीले महाअभियोग भेलेर निलम्बित हुँदै गर्दा पनि ठूलो भ्रष्टाचारका अभियुक्तलाई जेल सजाय तोकेर बिदा भइन् ।

न्यायाधीशदेखि प्रधानन्यायाधीशसम्मको यात्रामा सुशीला कार्कीको पहिचान भनेको भ्रष्टाचारीलाई तह लगाउने साहसिक न्यायमूर्ति भन्ने बन्यो । भलै उनको यही पहिचानले अवकाशको पूर्वाङ्कमा उनले महाअभियोग भेल्लेपछि ।

सम्भवतः अब संसदबाट महाअभियोगको किनारा नलाग्दै उनी उमेर हदका कारण न्यायिक जीवनबाट किनारा लाग्नेछिन् ।

त्यसो त यो महाअभियोग पारित गराउन होइन, उनलाई बाँकी अवधि सर्वोच्च अदालतको नेतृत्वमा रहन नदिनका लागि ल्याइएको प्रस्टै छ । यसबीचमा फैसला गर्ने गरी उनले खोलेका केही भीआइपीका भ्रष्टाचार फाइल उनले अनावश्यक रूपमा प्रतिष्ठाको विषय बनाएको आईजीपी

नियुक्ति प्रकरण र सत्ताको ठूलो दल काँग्रेस सभापति शेरबहादुर देउवाविरुद्धको अवहेलना मुद्दा महाअभियोगको पृष्ठभूमि थिए । सुशीला कार्की रोलक्रममा रहेर पनि उनलाई प्रधानन्यायाधीश हुन नदिन निकै चलखेल र दाउपेच चलेका थिए । संसदीय सुनुवाइ विशेष समिति गठन हुन तत्कालीन प्रमुख विपक्षी नेपाली काँग्रेसदेखि तत्कालिन अख्तियार प्रमुख लोकमानसिंह कार्कीसम्मले भएभरको बल लगाएका थिए ।

संवैधानिक परिषद्बाट उनलाई प्रधानन्यायाधीश सिफारिस गरिसक्दा पनि सभामुख ओनसरी घर्तीले आफू अस्पतालमा भएको बेला निर्णय भएको भन्दै केही दिन माइज्याटमा हस्ताक्षर गर्न मानिन् । सबै बाधा अवरोध पार गर्दै प्रधानन्यायाधीश बनेकी कार्कीले यसबीचमा गरेका केही फैसला चर्चितमात्र भएनन्, उनको दुःखद बहिर्गमनका लागि कारक पनि बने ।

फैसला १: तत्कालीन सूचना तथा सञ्चारमन्त्री जेपी गुप्ता सर्वोच्च अदालत परिसरबाटै जेल पठाइएका थिए, जुन फैसलाले उनी जेल पुगे त्यो सुशीलाले नै गरेकी थिइन् । त्यो बेला उनी न्यायाधीश थिइन्

। उनी प्रधानन्यायाधीश हुनुअघि नै जेपी गुप्ताले सो फैसलामा पुनरावलोकन मागेका थिए । कार्कीले आफ्नै बेन्चबाट गुप्ताको पुनरावेदन अस्वीकार गरिन् जसका कारण गुप्ताको बाँकी राजनीतिक जीवन समाप्त भयो ।

फैसला २: सरकारले ५ नम्बर प्रदेशको सीमाङ्कन हेरफेर सहित कार्तिकमा संविधान संशोधन दर्ता गरायो । प्रदेशसभाको समर्थनबिना सीमाङ्कन फेरबदल असंवैधानिक भन्दै सर्वोच्च अदालतमा रिट दायर भयो । सो मुद्दामा कार्कीले दिएको फैसलालाई सुरुमा सत्तापक्ष र प्रतिपक्षले आ-आफ्नो अनुकूल व्याख्या गरे । तर त्यसको अन्तर्य भनेको रिट निवेदकले मागेबमोजिम नै थियो । जसका कारण अहिले सरकारले धारा २७४ को प्रदेशसभाको स्वीकृति लिनुपर्ने व्यवस्थामै संशोधन गर्न प्रस्ताव ल्याउन बाध्य भयो ।

फैसला ३: लोकमानसिंह कार्कीलाई अख्तियार प्रमुख बनाउनु गैरकानुनी र असंवैधानिक भन्दै अधिवक्ता ओमप्रकाश अर्यालले ३ वर्षअघि नै रिट दायर गरेका थिए । यसको टुङ्गो पनि सुशीला

प्रधानन्यायाधीश भएपछि नै लाग्यो । संसदमा लोकमानविरुद्ध महाअभियोग प्रस्ताव दर्ता भएको केही समयपछि सुशीलासहितको बेन्चले लोकमान अख्तियार प्रमुखमा नियुक्त बदर गन्यो, जुन फैसला नेपालकै इतिहासको एउटा चर्चित फैसला बन्यो ।

फैसला ४: सुशीला कार्कीले अवकाशको एक महिना र केही दिन बाँकी रहँदै महाअभियोग भेल्लेपछि मुख्य कारण नेपाल प्रहरीको आइजीपी प्रकरणमा उनले ‘हस्तक्षेप र अनावश्यक सक्रियता’ देखाएको भन्ने मानिएको छ । जयबहादुर चन्दलाई आइजीपी नियुक्त गर्ने सरकारको निर्णय बदर हुने फैसलामात्र गरिनु, नवराज सिलवालले पेश गरेको कार्य सम्पादन मूल्याङ्कनलाई जोडेर उनै पहिलो नम्बरमा रहेको भन्दै सिलवाललाई आइजीपी नियुक्त गर्न आदेशसमेत दिइन् । जसका कारण कार्यपालिका र न्यायपालिकाबीच ठूलो दरार उत्पन्न गरायो ।

फैसला ५: भ्रष्टाचारसम्बन्धी केही ठूला मुद्दाहरू जो वर्षौंदेखि शक्तिकेन्द्रको चलखेलबाट थन्किएका थिए, उनको पालामा

धेरैजसो किनारा लाग्न थाले । लाउडा प्रकरण होस् वा अन्य भ्रष्टाचारीलाई धमाधम जेल सजायको फैसला गरिन् । प्रधानन्यायाधीश साहसिक र स्वच्छ छविको नहुँदा ठूला भ्रष्टाचारीले अदालतबाट उन्मुक्ति पाउँछन् भन्ने उदाहरण गिरिजाप्रसाद कोइरालाका स्वकीय सचिव गोकर्ण पौडेललगायतले सफाइ पाउनुबाट पुष्टि भइसकेको थियो ।

सुशीलाले आफ्नै ले चासो लिएर पूर्वगृहमन्त्री गोविन्दराज जोशी लगायतका भ्रष्टाचार मुद्दालाई किनारा लगाउन पेशी तोकी सकेकी थिइन् । उनले आफूविरुद्ध महाअभियोग दर्ता हुँदै गर्दा आफ्नै इजलासबाट सुडान घोटाला प्रकरणमा नेपाल प्रहरीका तीनजना पूर्व आइजिपीलाई जेल र बिगो सजायको फैसला तोकेर सर्वोच्च अदालतबाट बाहिरिइन् ।

फैसला ६: माओवादी सशस्त्र द्वन्द्वको समयमा सुरक्षा फौजबाट पक्राउ परी बेपत्ता भएकी काभ्रे खरेलथोककी १५ वर्षीया किशोरी मैना सुनारको बलात्कारपछि हत्या भएको मुद्दा लामो समयदेखि अदालतमा थियो । उनकै सक्रियतामा सो मुद्दाको फाइल खोलेर सो घटनामा संलग्न सैनिक

अधिकृतहरूलाई जन्मकैदको फैसला तोकियो ।

आइजीपी नियुक्ति प्रकरणमा कार्कीले लगातार जस्तो नवराज सिलवालका पक्षमा यस्ता आदेश दिइन् जसले सरकारलाई अप्ठेरो पाऱ्यो । हुँदा हुँदा नवराज सिलवालले कार्य सम्पादन मूल्याङ्कन कित्ते गरेको अभियोगमा सरकारले छानबिन समिति बनाउँदा सर्वोच्चले त्यसलाई कथित छानबिन भन्यो ।

बयान दिन नगएपछि पक्राउ गरेर लिएका सिलवाललाई तत्कालै छाड्न आदेश दिइयो । बैशाख १९ गतेको आइजीपी नियुक्ति प्रकरणको सुनुवाइको अन्तिम किनारा नलागेसम्म सिलवालामाथि कुनै छानविन, निलम्बनलगायतका कारबाही नगर्न कार्कीले आदेश दिइन् । तर अन्तिम किनारा लाग्नुअघि नै कार्कीलाई नै किनारा लगाइयो ।

सुशीला कार्कीले माओवादीका पूर्वसांसद बालकृष्ण ढुंगेल, जो ओखलढुङ्गा पोकलीका उज्जनकुमार श्रेष्ठको हत्या अभियोगमा जेल सजाय तोकिएका व्यक्ति हुन्, उनलाई तत्काल पक्राउ गर्न प्रहरीलाई आदेश दिइन् । उनले दिएको समयसीमा सकिँदा पनि ढुंगेल पक्राउ परेनन् बरु उनकै पद निलम्बनमा पऱ्यो ।

२०७३ मा वैदेशिक रोजगार: समस्याको पहिचान भयो तर समाधान खोजिएन

- किरण भट्टराई

काठमाडौँ । वैदेशिक रोजगारीको क्षेत्रमा समस्याको पहिचान भए पनि वि.सं. २०७३ समाधान हुन नसकेको वर्षको रूपमा रह्यो ।

निःशुल्क प्रवेशाज्ञा र हवाई टिकटको व्यवस्था कार्यान्वयन हुन नसकेको, कामदारलाई दोहोरो करारपत्रमा हस्ताक्षर गराउने, अवैध रूपमा खाडीमा घरेलु कामदार पठाउने, विभिन्न नाममा मलेसिया जानेप्रति कामदारबाट अवैध रूपमा १७ हजारभन्दा बढी रकम असुली राखिएको जस्ता विषयको स्पष्ट रूपमा पहिचान भए पनि तिनीहरूमाथि सरकारले कारबाही गर्न सकेन ।

समस्याको पहिचान भइसकेपछि त्यसको निदानमा लाग्नुको साटो सरकारले देखेको नदेख्यै गरी बस्नाले यो वर्ष पनि वैदेशिक रोजगार सुरक्षित र व्यवस्थित हुन सकेन । श्रम तथा रोजगार मन्त्रालयले गत वर्ष असार २१ गतेदेखि कतार, बहराइन, साउदी अरब, संयुक्त अरब इमिरेट्स, दुबई, ओमन, कुवेत र मलेसियाका लागि निःशुल्क टिकट र प्रवेशाज्ञाको व्यवस्था लागू गर्‍यो ।

कामदार आपूर्ति गरेबापत विदेशको संस्थाले सेवा शुल्क नदिएको अवस्थामा मात्रै यहाँका म्यानपावर कम्पनीले १० हजार रुपैयाँसम्म कामदारबाट सेवा शुल्क लिन पाउने व्यवस्था छ । तर व्यवहारमा रु. आठ लाखसम्म असुलिएका घटना बाहिर आए पनि म्यानपावरलाई

कारबाही हुनसकेन ।

गत असार ६ गते अफगानिस्तानमा तालिवानको आत्मघाती आक्रमणबाट सुरक्षा गार्डमा कार्यरत १३ नेपालीको मृत्यु भएको घटना यो वर्ष वैदेशिक रोजगारको क्षेत्रमा सबैभन्दा दुःखद घटनाको रूपमा रह्यो ।

घटनालगत्तै अफगानिस्तान र इराकमा कामदार पठाउन रोक लगाउने मन्त्रिपरिषदले निर्णय गरे पनि अमेरिका र बेलायतको नेपालस्थित दूतावासको दबाबमा तिहारलगत्तै पुनः ती देश खुला गरियो ।

मलेसियामा रोजगारीका लागि जाने नेपाली कामदारसँग विभिन्न नाममा प्रति कामदार रु. १७ हजारसम्म रकम उठाउने कार्यमा संलग्न वान स्टेप सेन्टर (ओएससी), आइएससीलगायत संस्थाको काम कारबाही तत्काल रोक्न संसद्को अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध तथा श्रम समितिले गृह मन्त्रालयलाई गत मंसिर ९ गते दिएको निर्देशन हालसम्म पनि कार्यान्वयन हुनसकेको छैन ।

उल्टै, गत महिना नेपाल भ्रमणमा आएको मलेसियाली पक्षसँगको वार्तामा नेपाली पक्षले ती निकायलाई वैधानिक बनाउने बाटो खोल्दै तिनले उठाएको रकम कामदारलाई सम्बन्धित रोजगारदाताले दिनुपर्ने प्रस्ताव राखे । बायोमेट्रिक, माइग्राम, भिएलएन, ओएससीलगायतका नाममा विचौलियाले मलेसिया जाने कामदारमाथि वार्षिक करिब रु. एक अर्ब ३९ करोड थप आर्थिक व्ययभार पारिरहेका छन् ।

वर्षको अन्त्यतिर संसद्को अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध तथा श्रम समितिले परराष्ट्र मन्त्री डा. प्रकाशशरण महतलाई कारबाही गर्न दिएको निर्देशन चर्चाको केन्द्रमा रह्यो । विचौलियाको प्रभावमा परी परराष्ट्रमन्त्रीले खाडी मुलुकमा घरेलु कामदार पठाउन खुला गर्न ती देशका नेपाली दूतावासलाई दबाब दिएको बताउँदै समितिले परराष्ट्रमन्त्रीलाई कारबाही गर्न निर्देशन दिएको थियो ।

परराष्ट्रमन्त्री डा. महतले भने निर्णय भएको अर्को दिन पत्रकार सम्मेलन गरी आफूले बायोमेट्रिक, माइग्राम, भिएलएनको नाममा मलेसिया जानेप्रति कामदारबाट रु. १७ हजारभन्दा बढी असुल्ने एजेन्सीहरूलाई कारबाही गर्न दिएको निर्देशनबाट अत्तालिएकाहरूले आफूविरुद्ध निर्णय गरेको प्रष्टीकरण दिनुभयो ।

समितिका सभापति प्रभु साहसहितका सांसद गत वर्ष बायोमेट्रिक प्रणालीको लगानीमा मलेसिया गएको तथा सो प्रणालीको नेपालस्थित मुख्य व्यक्तिको रूपमा रहेका नेपाल स्वास्थ्य व्यवसायी महासंघका अध्यक्ष कैलाश खड्कासँग सभापति साह गत महिना अस्ट्रेलियालगायतका मुलुकमा घुमेर फर्किएपछि उनको प्रभावमा परी समितिबाट आफूलाई कारबाही गर्ने निर्णय आएको परराष्ट्रमन्त्री डा. महत पक्षले आरोप लगायो ।

साउदी अरबमा भएको आर्थिक संकटको कारण त्यहाँ

कार्यरत धेरै नेपालीको कम्पनीबाट जागिर छुट्यो । वर्षको अन्त्यतिर साउदी अरबले गरेको आममाफीको घोषणासँगै त्यहाँ अवैध रूपमा बसेका वा बस्न बाध्य पारिएका एक लाख नेपालीले राहत पाउने अपेक्षा गरिएको छ ।

विभिन्न मुलुकमा रिक्त रहेको श्रम सहचारी नियुक्ति यस वर्ष पनि हुन सकेन। नियुक्ति प्रक्रिया अगाडि बढाउने श्रम सहचारी नियुक्तिसम्बन्धी कार्यविधिको फाइल मन्त्रालयबाटै गायब पारिएको घटनासमेत चर्चित रह्यो ।

वैदेशिक रोजगारीका लागि युरोप र अमेरिकाजस्ता नयाँ गन्तव्य मुलुक खोजी गर्ने सरकारी योजना यो वर्ष पनि गफमै सीमित हुनपुग्यो । कामदारको हितका लागि गन्तव्य मुलुकसँग अनिवार्य सर्त रहेको श्रम सम्झौता गर्ने कार्यमा प्रगति हुन सकेन ।

म्यानपावर, सरकारमात्रै होइन वैदेशिक रोजगारीलाई सुरक्षित र व्यवस्थित बनाउने नाममा खोलिएका अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्था(आइएनजीओ) र गैरसरकारी संस्था(एनजीओ) काम पनि पारदर्शी देखिएनन् । बिचल्लीमा रहेका कामदारलाई देखाउँदै ल्याइएका रकम गोष्ठी, सेमिनार र छलफल र कागजी सफलतामै सकिए ।

वैदेशिक रोजगारसम्बन्धी एनजीओ अपवादबाहेक खासै प्रभावकारी देखिएनन् । वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धन बोर्ड, परराष्ट्र अन्तर्गतको काउन्सिलर सेवा, वैदेशिक

रोजगार विभागले गरेका काम आफ्नो कार्यालयले गरेको रूपमा कागजी तथ्याङ्क बढाउने काममा प्रतिस्पर्धा गरे

दाताले पैसा दिँदा निःशुल्क टिकट र प्रवेशाज्ञा कार्यान्वयन हुनुपर्छ भन्दै गत वर्ष लगातार एक हप्ता सिंहदरबार वरपर प्रदर्शन गर्ने एनजिओ दाताले यस पटक रकम नछुट्याएकै कारण मलेसिया जाने कामदारमाथि भइरहेको लुटदेखि म्यानपावर व्यवसायीलाई राजदूतमा सिफारिससम्मका घटनामा चुप बसे ।

प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल ‘प्रचण्ड’ले नै विशेष रूपले वैदेशिक रोजगारको क्षेत्र सुधार गर्नेतर्फ ध्यान केन्द्रित गर्नुभयो । यसअघिका प्रधानमन्त्रीभन्दा उहाँले यो क्षेत्रलाई विशेष निगरानीमा राखे पनि यो क्षेत्रका विकृति हटाउन भने त्यो पूर्ण हुन सकेन ।

प्रधानमन्त्रीले तीन महिनाअघि पत्रकार सम्मेलन गरी वैदेशिक रोजगार (म्यादी) जीवन बिमा विस्तार गरी मिगौलामा खराबी, क्यान्सरजस्ता विभिन्न १५ प्रकारका घातक रोगबापत थप रु. पाँच लाख बिमाङ्क बराबरको बीमा हुने नयाँ व्यवस्था गरिएको घोषणा गर्नुभयो ।

यो व्यवस्थापछि कामदारले सम्बन्धित बीमा कम्पनीबाट रु. २० लाखसम्म बिमा रकम पाउन थालेका छन् । वैदेशिक रोजगारीमा रहेका कामदारका परिवारका सदस्यलाई क्यान्सर, मिगौला प्रत्यारोपण,

मुटुको शल्यक्रिया, पार्किन्सन र अलजाइमरसहित पाँच किसिमको रोग लागेमा वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धन बोर्डले बढीमा रु. ५० हजारसम्मको आर्थिक सहयोग प्रदान गर्ने सकारात्मक निर्णय यस वर्षदेखि कार्यान्वयनमा आयो । वैदेशिक रोजगारीको क्रममा विभिन्न मुलुकमा जेल जीवन बिताइरहेका नेपाली नागरिकलाई सरकारले निःशुल्क कानुनी सहायता प्रदान गर्ने निर्णय गर्‍यो ।

प्रधानमन्त्रीले कामदारको मृत्यु भएका वैदेशिक रोजगार प्रवर्द्धनबाट दिइँदै आएको रु. तीन लाख रकम बढाएर रु. सात लाख पुऱ्याउने र भारतमा राजेगारीका लागि जानेलाई वैदेशिक रोजगारीको मान्यता दिइने घोषणा गरेपनि त्यो अभै कार्यान्वयनमा आउन सकेको छैन ।

सामि परियोजनाको सहयोगमा सुरु गरिएको श्रम स्वीकृतिका लागि अनलाइन प्रणालीको सुरुवात कामदारको हितमा अर्को महत्त्वपूर्ण काम भयो । वैदेशिक रोजगारीमा जानेको संख्यामा गत वर्षदेखि आएको कमी यो वर्ष पनि निरन्तर रह्यो । वैदेशिक रोजगार विभागका अनुसार यो आर्थिक वर्ष चार लाखको हाराहारीमा वैदेशिक रोजगारीमा गएका छन् ।

विगतका वर्षमा पाँच लाखभन्दा बढी वैदेशिक रोजगारीमा जाने गरेकामा गत वर्षदेखि त्यो संख्या घट्दै गएको हो जसको कारण विदेशबाट आउने विप्रेषणसमेत घट्दै गएको छ ।

जनताको प्रजातन्त्रको लागि मादल चिन्हमा छाप लगाऔं ।

नेपाल मजदुर किसान पार्टीको

कीर्तिपुर नगरपालिका वडा नं. ५ का उम्मेदवारहरूलाई अत्याधिक मतले विजयी गराऔं ।

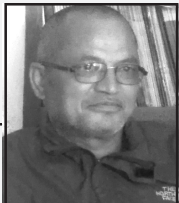
मेयर: हरिकुमार महर्जन

उपमेयर: कविता महर्जन

वडाध्यक्ष: प्रशान्त महर्जन

राजेन्द्र कुमार महर्जन

मधुकर श्रेष्ठ

राममाया महर्जन

नेमकिपाले तलका विषयहरूमा जोड दिनेछः

- कीर्तिपुर नगरपालिकालाई सफा-स्वच्छ बनाउन घर-घरबाट निस्कने फोहोरलाई कुहिने र नकुहिने अलग-अलग संकलन गर्ने र कुहिने फोहोरबाट प्रांणारिक मल बनाउने र नकुहिने फलाम, काँच, ईटा, सिसा, प्लाष्टिकलाई पुनःप्रयोगको लागि पठाउने,
- घर घरबाट निस्कने फोहोर ढललाई उपचार गरिसकेपछि मात्र खोला वा नदीमा छोड्ने व्यवस्था गर्ने र प्रदूषणमूलक उद्योगको अलग उपचार पोखरी बनाउने,
- शहरको सडकको दायाँ बायाँ हरियाली विकास गर्ने र यात्रुहरूलाई अप्ठेरो नहुने गरी गाडी पार्कको व्यवस्था गर्ने,
- खानेपानीको मुहानलाई जलाधार क्षेत्र घोषणा गरी संरक्षण गर्ने र नगरका सबै टोलमा पालेपालो खानेपानी आपूर्ति हुने व्यवस्था गर्ने,
- नगरको कला-संस्कृति र सभ्यता संरक्षण गरी पर्यटन उद्योगलाई प्रोत्साहित गर्ने तथा सांस्कृतिक रूपले महत्वपूर्ण र विश्व सभ्यता क्षेत्रका निजी घरहरू पुनःनिर्माण गर्न आवश्यक जनशक्ति तालिम दिने र निर्माण सामग्री सहूलियतमा उपलब्ध गराइने,
- शिशुहरूको उचित पालनपोषण र आमाहरूको श्रमशक्ति वृद्धिको लागि वडाका टोल-टोलमा शिशुस्नानाहार केन्द्र र बालोद्यान संचालन गर्ने,
- नमूना विद्यालय, कलेज र विश्वविद्यालय स्थापना गरी समाजलाई नै बुद्धिजीवीकरण गर्ने,
- युवाहरूलाई मद्यपान र धुमपानलगायत कुलतबाट बचाउन वडाको टोल-टोलमा खेलकुदको विकास गर्ने,
- कालो बजार, जम्माखोर, कृत्रिम अभाव गर्ने र मिसावट प्रवृत्ति नष्ट गर्न खाद्य नाशको सामग्री बिक्री गरी उपभोक्ताहरूलाई ठगी गर्नेहरूलाई कानुनी कार्रवाही गराइने,
- जनताको सहभागिता र श्रमदानमा उपभोक्ता समितिमार्फत स्थानीय विकास निर्माण आर्थिक अनुशासन, मितव्ययी र पारदर्शी ढंगले अगाडि बढाउने र
- गैरसरकारी र अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाहरूलाई नियमन गर्ने ।

- चुनाव प्रचारप्रचार समिति कीनपा वडा नं. ५

साहित्य स्तम्भ

स्थानीय चुनाव आगो भोट खसाल्न जाउँ

- रामकृष्ण दुवाल
पाँगा

ठूला साना कुनै दल छुट्याउनु हुन्न
हाम्रो मान्छे नभनेर राम्रो मान्छे छान
करकापमा नहालीं भोट, भ्रष्टलाई पुन्याइदेऊ चोटै चोट-१
सामाजिक, राजनीति चरित्रमा बाँचने
स्थानीय बुद्धिजीवी गाउँ नगर हाँक्ने
दलाललाई नहालीं भोट, जालीलाई पुन्याइदेऊ चोटै-चोट-२
कोही आउँछ भोट माग्ने मोटर चढी चढी
कोही आउँछ भोट माग्ने पैसा छरी छरी
मिल्काई देय जालीका नोट फटाहालाई पुन्याइदेऊ चोटै चोट-३
पाखुरोले पाखुराको फर्ति देखाएर
डर धम्की देखाउँदै औला ठडाएर
गुण्डालाई नहालीं भोट, द्रोहीलाई पुन्याइदेऊ चोटै चोट-४
जाति भाषा संस्कृति र सबै सबै धर्म
संरक्षण गर्दै जाने चुनौती हो मर्म
त्यसैले नै हालीं है भोट, हाल्नु पर्छ नछोडौं आफ्नो भोट-५
यति सानो नेपालमा च्याउसरी दल
आफ्नै डम्फु बजाए गर्छन् चलखेल
स्वार्थीलाई नहालीं भोट, कृतधनलाई पुन्याइदेऊ चोटै चोट-६
देश टुक्रे हाम्रो मुटु टुक्रा हुन्छ हेर
फेरि पनि गुल्टी गरे माटो रुन्छ हेर
अराजकलाई नहालीं भोट, विवेकले हालीं है आफ्नो भोट-७

नेपाली कांग्रेसको घोषणापत्र हेर्दा

- निर्जला

नेपाली कांग्रेसको स्थानीय तह निर्वाचन २०७४ को घोषणापत्र सार्वजनिक हुनासाथै देशको सबभन्दा ठूलो राजनैतिक दलको असन्तुलित ठम्याइबारे प्रचारमाध्यम र बुद्धिजीवीहरूमात्र तीव्र प्रतिक्रिया देखियो । कुनै राजनैतिक दलको कार्यक्रम र घोषणापत्रमा तत्कालीन राष्ट्रिय, अन्तर्राष्ट्रिय परिस्थिति तथा आफ्नो दलको वर्ग विश्लेषण गरिएको हुन्छ । त्यसपछि दलले आन्दोलन वा क्रान्तिमा विजय पाएपछि आफ्नो सरकारले लिने शत्रु को हो र मित्र को हो भन्ने ठम्याइ, राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय नीति, आर्थिक, स्वास्थ्य, शिक्षा आदि नीतिबारे प्रष्ट घोषणा गरेको हुन्छ र सोअनुसार व्यवहारमा कार्यान्वयन गर्ने गरिन्छ ।

तर नेपाली कांग्रेसको १२ बैशाख जारी घोषणापत्र नेका पार्टीको न कार्यक्रम हो न त घोषणापत्र हो, खाली स्थानीय तहको घोषणापत्रमात्र हो । स्थानीय तहको घोषणापत्रमा नगरपालिका र गाउँपालिकाहरूमा नेपाली कांग्रेसले विजय प्राप्त गरेका जिल्लाहरू के कसरी स्थानीय स्रोत र साधनअनुसार ऐनले दिएका दायित्वहरू कार्यान्वयन गर्ने हो भनी नीति प्रष्ट पार्ने हो ।

तर नेकाको घोषणापत्रको 'समसामयिक राजनीति र आजको राष्ट्रिय एजेन्डा' शीर्षकमा हरेक विषयमा आत्मप्रशंसा र आत्मश्लाघाको प्रचार गर्दै हिजो र आजका आफ्ना शासनमा सहभागीहरूलाई सतोषपत्र गरिएको छ ।

एमालेलाई 'असहिष्णु र आक्रामक प्रवृत्तिको' सहयोगी, 'अवसरवादी राजनीतिक चरित्र' भएको, विकास, न्याय क्षेत्र र कूटनीतिक क्षेत्रका नियुक्तिहरूलाई

एमालेले बदर गरेको, 'वित्तीय क्षेत्र र साधन' लाई दलीय स्वार्थको निमित्त दुरुपयोग गरेको आदि लाञ्छना लगाइएको छ ।

तराई-मधेसको आन्दोलन एमालेकै अतिवादी राजनैतिक अडानले आदिवासी जनजातिको पहिचानको आन्दोलन, थारू, मुस्लिमलगायतको आन्दोलनमा एमालेले नकारात्मक र असहिष्णु व्यवहारले नेपाली राजनीतिलाई भन्नु गम्भीर र जटिल बनायो, साना राजनैतिक दलप्रति पनि अनुदार देखियो ।

सारमा नेकाको विश्लेषणमा सरकारको सहयोगी एमाले अतिवादी, नक्कली राष्ट्रवादी, संसदीय अभ्यास र विकासको प्रक्रियामा समेत नकारात्मक प्रभाव पार्ने लोकतान्त्रिक अभ्यासलाई क्षति पुऱ्याउने दल मानेको छ ।

नेकाले नेका (माओवादी) लाई 'अस्थिर राजनीतिका बखत सत्ताको लाभ खोज्ने' र 'दुलमुल' प्रवृत्तिको अर्थात् राजनैतिक अस्पष्टता भएको दल हो ।

मधेसवादी दलहरू नेकाको ठम्याइमा 'हठधर्मिताको चक्रव्यूह' को शिकार अतिवादी सोच र प्रवृत्तिका दलहरू हुन् ।

राप्रपाबारे नेकाको ठम्याइ हो - 'अतृप्त सत्ता राजनीति र पञ्चायत मोहको प्रवृत्ति' को बन्दी, अवसरवादी र सत्ता राजनीतिको 'भोका, अतिवादी र दुलमुल' प्रवृत्तिको दल हो ।

माथिका सत्ताका सहयोगी दलहरूका बारेको दृष्टिकोणले नेपाली कांग्रेस दूध र गंगाजलले शत प्रतिशत शुद्ध, राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय दृष्टिले पनि अत्यन्त सन्तुलित देखाउनु खोजेको वा देशको भद्रोन्नत राजनीतिबारे निर्दोष सावित गर्ने असफल जमर्को

गरिएको छ । सबै दोष अरुको थाप्लोमा थुपारेर आफू साबुल्ले बन्न खोजिएको छ । यो प्रवृत्ति अत्यन्त मनोगतवादी र खोटपूर्ण छ ।

विश्लेषकहरूको आँखामा विभिन्न राजनैतिक दलहरूबारे नेकाले केलाएका दोषहरूलाई नेपाली कांग्रेसको थाप्लोमा ल्याउँदा मात्रै नेकाको सग्लोअनुसार देखिनेछ । के सत्य हो भने परराष्ट्रनीतिबारे मौन रहेर नेपाली कांग्रेसले देशभक्तिलाई तिलाञ्जली दिई साम्राज्यवाद र विस्तारवादको पिडू भएको विषयलाई लुकाउन खोजेर देश र जनतालाई धोखा दिँदैछ भन्ने प्रष्ट छ ।

भारतले गरेको नाकाबन्दीको पुरै अवधिमा नेपाली कांग्रेसले त्यसको विरोधमा कहिले पनि विरोध र निन्दा त के दुःखसमेत प्रकट गरेन । सारा जनता हाहाकारमा बाँचिरहेको बेला नेपाली कांग्रेसले राजनैतिक दलको रूपमा आफ्नो कर्तव्य बिसर्गे, किन ? दासहरूले विद्रोह गर्नसक्छन्, तर आँखा जुघाएर कुरा गर्नसक्दैनन् । 'नेपाली कांग्रेस भारतीय विस्तारवादसँग न विद्रोह गर्ने आँट राख्छ, न त आँखा जुघाएर कुरा गर्ने हिम्मत राख्छ ।'

साना दलहरूमाथि श्रेयसहोल्ड लागू गर्नेबारे नेपाली कांग्रेस त एमालेसँगै थियो । नेपाली कांग्रेसलाई के थाहा थियो भने यो श्रेयसहोल्डले मधेसी दलहरू एक हुनेछन् र एमालेमाथि प्रहार गर्न उसलाई सहयोग पुग्नेछ ।

'दुलमुल', अवसरवाद र सत्ता लोलुपताबाट के नेपाली कांग्रेस मुक्त छ ? यो सबभन्दा ठूला शोषकले अरुलाई शोषण नगर्नु भनी शिक्षा दिएजस्तै हो । माथि उल्लेख सबै दलहरू एउटै ड्याडका मुला हुन् ।

हार्दिक श्रद्धाञ्जली

जन्मः
वि.सं. १९८२स्वर्गारोहणः
वि.सं. २०७४/१/१४

स्व. तुलसीमाया महर्जन

हाम्रा आत्मीय मित्र श्री श्यामकुमार महर्जनका ममतामयी आमा
श्रीमती तुलसीमाया महर्जनको ९२ वर्षको उमेरमा
असामयिक निधन भएकोमा दिवंगत आत्माको चीर शान्तिको कामना गर्दै
हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछौं ।

यस दुःखद घडीमा शोक सन्तप्त परिवारजनमा धैर्य धारण गर्ने शक्ति प्राप्त होस् भनी
हार्दिक समवेदना प्रकट गर्दछौं ।

दुर्कमान महर्जन
रमेश महर्जन (दथल)
किरण महर्जन
अरुण डंगोल
दीपकराज महर्जन
राम महर्जन
हरिशरण महर्जन
जनकराम महर्जन

हरिगोविन्द महर्जन
गोविन्द दास महर्जन
मधुकर महर्जन
नन्द कुमार महर्जन
प्रदीप मान महर्जन
प्रदीप महर्जन
शेखर सिंह महर्जन
राजेन्द्र श्रेष्ठ

रमेश महर्जन (कल)
कृष्ण महर्जन (खाचो)
कृष्णभोला महर्जन
कृष्णप्रसाद महर्जन

आमन्त्रित
शान्तराम महर्जन
रामभोला महर्जन

स्वेष्ट परिवार

तीनवटै.....

उम्मेदवार उठाएको छ ।

नेमकिपाले काभ्रेको बनेपा नगरपालिका प्रमुखमा त्रिरत्न मानन्धर र उपप्रमुखमा कान्ति अवा, धुलिखेल नगरपालिकाको प्रमुखमा ऋषिराम दुलाल र उपप्रमुखमा पुण्यशोभा श्रेष्ठ, पाँचखाल नगरपालिकाको प्रमुखमा धनबहादुर तामाङ र उपप्रमुखमा विन्दा थापा, मन्दन देउपुर नगरपालिकाको प्रमुखमा पूर्णसिं तामाङ र उपप्रमुखमा तारा तामाङलाई उम्मेदवार बनाएको छ ।

पाटीले सिन्धुपाल्चोकको बाह्रबिसे नगरपालिकाको प्रमुखमा सुमन श्रेष्ठ, भोटेकोशी गाउँपालिका अध्यक्षमा गंगाप्रसाद श्रेष्ठ तथा लिसंखु ठूलोपाखर गाउँपालिकाको अध्यक्षमा किरण शाक्य तथा उपाध्यक्षमा मलिका श्रेष्ठलाई

उम्मेदवार उठाएको छ ।

नेमकिपाले जुम्लाको चन्दननाथ नगरपालिकामा रामलीला बुढा र उपप्रमुखमा धनञ्जय फडेर, सिंजा गाउँपालिकाको अध्यक्षमा पूर्णप्रसाद धिताल र उपाध्यक्षमा कृष्णमाया शाही, कनकासुन्दरी गाउँपालिकाको अध्यक्षमा तारा शाही र उपाध्यक्षमा माधव काफ्ले, तातोपानी गाउँपालिकाको अध्यक्षमा हस्तबहादुर कुँवर र उपाध्यक्षमा लक्ष्मी कठायत र पातराशी गाउँपालिकाको अध्यक्षमा सिंहबहादुर विष्ट र उपाध्यक्षमा दिलकेश बोहरालाई उम्मेदवार बनाएको छ ।

त्यस्तै सुर्खेतको वीरेन्द्रनगर नगरपालिकामा प्रमुखमा शेरबहादुर शाही र उपप्रमुखमा बिजुकला राना,

पञ्चपुरी नगरपालिका प्रमुखमा धनबहादुर विक (घनेन्द्र), उपप्रमुखमा विमला कठायत, चौकुने गाउँपालिका अध्यक्षमा भिमबहादुर सिजापति र उपाध्यक्षमा मानिका जैसी र बराइताल गाउँपालिका अध्यक्षमा जगत लामिछाने नेमकिपाको उम्मेदवार हुनुहुन्छ ।

त्यस्तै कालीकोट, दैलेखको सबै नगरपालिका र गाउँपालिकामा र मुगुमा पनि नेमकिपाले उम्मेदवारी दिएको छ ।

कीर्तिपुरमा अन्य दल

कीर्तिपुर नपामा नेपाली कांग्रेसको तर्फबाट राजकुमार नकमी र बिमला विष्ट, एमालेको तर्फबाट रमेश महर्जन र सरस्वती रिजाल, माओवादी केन्द्रबाट हिराबहादुर महर्जन, सुशिला बस्नेत मेयर र उपमेयरमा उम्मेदवारी दिएका छन् ।

तनावले लाग्ने रोग र तिनको उपचार

डा. कपिलदेव उपाध्याय

मानसिक तनावका कारण मात्र धेरै खालका रोग लाग्न सक्छन् । तनावले पेटमा एसिड तत्व बढ्छ र लगातारको तनावले अल्सरसमेत गराउँछ । मुटुको धड्कन बढ्ने, छाती दुख्ने, ब्लड प्रेसर बढ्ने र हृदयाघात समेत हुन सक्छ । शरीरका विभिन्न भाग जस्तै टाउको, कम्मर आदि दुख्ने हुन्छ । यस्तै, छालाका केही रोग लाग्ने, निद्रा नलाग्ने समस्या, मदिरा सेवनको लत, लागूपदार्थ दुर्यसन, डिप्रेसन तथा चिन्तारोग आदि लाग्न सक्छन् ।

रोगहरूको यो लामो सूची हेर्दा मानसिक तनावमात्र हटाउन सक्थे भने या तनाव व्यवस्थापन गर्न सक्थे भने धेरै रोग कम गर्न सकिँदो रहेछ भन्ने जानकारी हुन्छ । आजकाल पश्चिमी देशमा विभिन्न मानसिक रोगहरूको उपचार गर्नका लागि काउन्सिलिङ्ग, साइकोथेरापी, संगीतबाट उपचार, नृत्यबाट उपचार, करिन्टिभ थेरापी, माइन्डफुलनेस बेस्ड कन्गिनिटिभ थेरापी आदि धेरै किसिमका थेरापीको प्रयोग गरिँदै आएको छ । यी विभिन्न थेरापीले औषधिको प्रयोग नगरीकन पनि रोग निको पार्न सक्छन् । यी थेरापीहरूले डिप्रेसन र चिन्ता रोगलाई राम्रो गर्छन् ।

म्युजिक थेरापी: आधा घण्टा जति आफूलाई मनपर्ने संगीत ध्यान दिएर सुन्ने हो भने मनलाई शान्त पार्ने र रिल्याक्स गर्ने औषधि सेवन गरे बराबर काम गर्ने रहेछ । शास्त्रीय संगीतले अझ राम्रो असर पार्ने रहेछ ।

डान्स थेरापी: यो राम्रो शारीरिक व्यायाम हो । यसले शरीरको वजन घटाउन र फूर्तिलो बनाउन सहयोग गर्छ । डान्स गर्दा मनमा आनन्द दिने केही रासायनिक तत्व पनि मस्तिष्कमा निस्कन्छन् र मन रिल्याक्स गर्दा रहेछन् । नेपाल, भारतलगायत पूर्वीय देशहरूमा भने हजारौं वर्षदेखि चल्दै आएका प्राकृतिक उपचार विधि, जन्नेलाई देखाउने र झारफुक गर्ने, पूजा तथा प्रार्थना गरेर उपचार गर्ने, योगा गर्ने तथा ध्यान गर्ने जस्ता विधि चल्दै आएका छन् ।

योग र ध्यान: योगा र ध्यान राम्रोसँग सिकेर नियमित गर्ने हो भने धेरै किसिमका मानसिक स्वास्थ्य समस्याबाट पार पाउन सकिन्छ भन्ने मान्यता छ । सबैखाले मानसिक रोग निको हुन्छन् भन्ने कुरा भने सत्य होइन । केही मानसिक रोग पूरै निको हुन्छन् भने केही रोगमा सुधार हुन सक्छ ।

भारतका योग गुरु रामदेवजीले त ८० प्रतिशत रोगहरू मानसिक तनावका कारण हुन्छन् र प्राणायाम, आसन, ध्यान र योग निद्राबाट डिप्रेसन, माइग्रेन, उच्च रक्तचाप र हृदयरोगलाई निको पार्न सकिन्छ सम्म भन्नु हुन्छ । मेडिकल साइन्सले उहाँले

भनेजस्तो तनावका कारण ८० प्रतिशत रोग लाग्छन् भन्ने त मान्दैन । तर मानसिक तनावका कारण केही रोग भने हुन सक्छन् । केही रोग तनावका कारण बढ्न सक्छन् । तनावको व्यवस्थापन राम्रोसँग नगर्ने हो भने उपचार गर्दा पनि रोग निको हुन कठिन हुन्छ । प्राणायाम, आसन तथा ध्यानले मानसिक तनावलाई घटाउँछ ।

योग र प्राकृतिक चिकित्सापछि आयुर्वेद र त्यसपछि मात्र आधुनिक चिकित्सा जन्मिएको मानिन्छ । आधुनिक चिकित्सा पश्चिमी देशहरूमा द्रुतगतिमा विकास भयो । त्यसको प्रभावस्वरूप विकासशील देशहरूमा पत्थो र प्राकृतिक चिकित्सा ओझेलमा पर्दै गयो ।

आजकल आधुनिक चिकित्सा नै प्रमुख उपचार विधि भएको छ । तर यसमा परीक्षणहरू धेरै गर्नुपर्ने र महँगो औषधि प्रयोग गर्नुपर्ने भएकाले उपचार सेवा ज्यादै महँगो भएको छ । धेरै वर्षसम्म आधुनिक चिकित्सा पद्धति अभ्यास गरेपछि अनुभव हुन्छ कि यो चिकित्सा पनि पूर्ण छैन । किन रोग लाग्यो, किन जटीलता उत्पन्न भयो या किन रोग निको भएन भन्ने प्रश्न कयौं विरामीबारे अनुत्तरित नै रहन्छ । प्राकृतिक उपचारगरेर विभिन्न रोग निको भएको कुरा हामीहरूले सुनेकै हो । यसको उपचार गर्ने अनुभव प्राप्त व्यक्ति वा यससम्बन्धी चिकित्सकले यसबारे यथार्थ बताउन सक्नु हुनेछ ।

मन्त्र: नेशनल इन्सिच्युट अफ मेन्टल हेल्थले गरेको अध्ययनअनुसार कुनै मन्त्र लगातार दोहोर्‍याउने या मन्त्र उच्चारण दोहोर्‍याइरहने गर्नाले रगतमा कोलेस्टेरोलको मात्रा घट्ने र ब्लड प्रेसरलाई नियन्त्रणमा राख्ने काम गर्छ र हृदयाघात हुनबाट बचाउँछ भन्ने देखाएको छ ।

विषयना ध्यान: एसएन गोयन्काले म्यानमार (बर्मा)का गुरुहरूबाट सिकेर भारत र नेपालमा सुरु गर्नु भएको 'विषयना ध्यान' सिकेर धेरै मानिसहरूले मनमा शान्ति प्राप्त गरेको र केही रोग निको भएको कुराहरू गर्नुहुन्छ । एसएन गोयन्काको आफ्नै अनुभवमा पनि माइग्रेन (एक किसिमको टाउको दुखाई) विषयनाले निको नै पार्ने रहेछ । मेडिकल विज्ञानमा माइग्रेन निको पार्ने औषधि छैन । तर, दुखाई कम गर्ने र रोग नियन्त्रणमा राख्नसम्म सक्ने औषधि छन् ।

विषयना ध्यान भगवान गौतम बुद्धले सिकाउनु भएको हो र त्यसवेलादेखि पाली भाषामा लिखित 'सुत्ता पिताका' बाट लिइएको रहेछ । त्यस्तै 'आर्ट अफ लिभिङ' का गुरु रविशंकरले सिकाउने 'सुदर्शन क्रिया' सिकेर नियमित अभ्यास गर्दा मानसिक तनाव घट्ने र डिप्रेसन र चिन्ता रोगलाई विना औषधि निको भएको

भारतको बैंगलोरमा गरिएको अध्ययनबाट देखिएको छ ।

एक्युपचर: चीनबाट सुरु भएको एक्युपचर उपचार विधिले धेरै रोग निको पार्छ भनिन्छ । एक्युपचरको आफ्नै विज्ञान छ । औषधिसेवन नगरिकन कतिपय रोग यसबाट निको भएका छन् भन्ने पनि सुनिन्छ । यी विधिले के-कस्ता रोग निको पार्न सक्छन् भन्नेबारे भने यी विधि अभ्यास व्यक्तिसँग राम्रोसँग बुझ्नु आवश्यक छ ।

एक्युप्रेसर: एक्युपचर नगरिकन एक्युप्रेसरले पनि दुखाई कम गर्न र रोग निको पार्न सकिन्छ भन्ने छ । तर यो नयाँ आएको विधि हो एक्युपचर जतिकै राम्रो नहुन सक्छ ।

रेकी: जापानबाट सुरु भएको रेकी नेपालमा निकै प्रचलित रहेछ । त्यस्तै गरेर प्राणिक हिलिङ, क्वाण्टम टच र चिलेल जस्ता उपचार विधि पनि रहेछन् । यी चिनिया विधि हुन् । यी सबै उपचार विधि निश्चयपनि निकै लाभदायक होला । लाभदायक नभए कुनै पनि विधि धेरै समय टिकि रहँदैन ।

विभिन्न मन्त्रहरूलाई शक्तिशाली बनाएर केही गुरुहरूले मन्त्रको बलबाट पनि उपचार गर्न सक्नुहुन्छ । हुनत कतिलाई विश्वास गर्न मुश्किल होला, शक्तिशाली मन्त्रले पनि रोग निको पार्न सक्छ र भनेर । यो शरीर शक्तिले चलेको छ । इनर्जी फ्लो हुने शरीरमा हजारौं च्यानल छन् भन्ने मानिन्छ । कुनै कारणवश शरीरको इनर्जी फ्लो राम्रो गरी हुन सकेन भने रोग लाग्छ र ब्लक भएको ठाउँ खोल्ने र शक्ति संचारलाई सुधार गर्ने गर्दा रोग निको हुन्छ भन्ने यी विभिन्न उपचार विधिको मान्यता छ । मेडिकल साइन्स वा आधुनिक उपचार विधिले भने यस्ता उपचारमा विश्वास गर्दैन ।

प्रकृति: वन, जंगल, खोला, झरना, पहाड, हरियाली भएको ठाउँ वा बगैँचा जस्ता ठाउँमा बस्दा र समय बिताउँदा शरीरले ऊर्जा प्राप्त गर्छ, मानसिक तनाव घट्छ, सफा र शुद्ध हावामा सास फेर्न पाइन्छ र मन ताजा हुन्छ भन्ने सबैलाई थाहा भएको कुरा हो । ट्रेकिङमा जाने वा वनभोज जाने कारण पनि यही हो । त्यस्तै गरेर नियमित शारीरिक व्यायाम गर्दा चिन्तारोग, डिप्रेसन तथा नकारात्मक सोचाईमात्र आउने समस्या निकै कम हुन्छ र रोग निको पार्न सहयोग हुन्छ । शारीरिक व्यायामले मस्तिष्कका केही रसजस्तै सेरोटोनिन, एस्टिएलकोलीनर नरडिपिनेफ्रिनलाई बढाउँछन् । यी रस चिन्तारोग, डिप्रेसन र नकारात्मक सोचाई कम गर्न आवश्यक पर्दछन् । शारीरिक व्यायाम गर्दा अन्य केही रस पनि निस्कन्छन् र दुखाई समेत कम गर्दछन् । यस्तै, प्रेमभाव, मैत्रीभाव र सहयोगको भावले स्वास्थ्यमा सकारात्मक प्रभाव पर्दछ ।

LABORATORY BOARDING HIGH SCHOOL

Kirtipur, Kathmandu

A Full fledged English Medium School, a Pioneer in the field of modern education announces **New Admission from Play Group to Grade VIII** on merit basis for the academic session 2074.

Note:

1. Entrance Examination: Chaitra 19th & 26th of Chaitra (Saturdays)
2. New Admission forms are available on all working days from school reception in between 10:00 am to 4:00 pm

Please Contact: 4330790/4331790

Email: ourlabschool@yahoo.com

Mt. Marigold School

Announces

New Admission for the Academic Session 2074 B.S

Mt. Marigold School

Kirtipur-9, Townplanning

Ph.no. 4336544, 9803892419

E-mail: mtmarigolds@gmail.com